

FIȘA DISCIPLINEI

An universitar 2022-2023

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA ȘTEFAN CEL MARE SUCEAVA
Facultatea	FACULTATEA DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
Departamentul	DEPARTAMENTUL DE SPECIALITATE CU PROFIL PSIHOPEDAGOGIC
Domeniul de studii	ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
Ciclul de studii	Nivelul II (de aprofundare), postuniversitar
Programul de studii	Program de formare psihopedagogică

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	Educație interculturală				
Titularul activităților de curs	Conf. dr. Nadia Laura SERDENCUC				
Titularul activităților aplicative	Conf. dr. Nadia Laura SERDENCUC				
Anul de studiu	I	Semestrul	2	Tipul de evaluare	E
Regimul disciplinei	Categoría formativă a disciplinei DF-disciplină fundamentală; DD-în domeniu; DS-de specialitate; DC-complementară				DC
	Categoría de opționalitate a disciplinei: DI - impusă, DO - opțională, DF - facultativă				DO

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore, pe săptămână	3	Curs	1	Seminar	2	Laborator		Proiect	
I b) Totalul de ore (pe semestru) din planul de învățământ	42	Curs	14	Seminar	28	Laborator		Proiect	

II. Distribuția fondului de timp pe semestru	ore
II.a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	20
II.b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	40
II.b) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	20
II.d) Tutoriat	
III. Examinări	3
IV. Alte activități (precizați):	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	80
Total ore pe semestru (Ib+II+III+IV)	125
Numărul de credite	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	
Competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului	PC, videoproiector, suporturi electronice pentru unitatea de curs, prezentări PPT sau Prezi, flip-chart, foi A1 și A3	
Desfășurare aplicații	Seminar	PC, videoproiector, suporturi electronice pentru aplicații, prezentări PPT sau Prezi, flip-chart

	Laborator	
	Proiect	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP1- Transpunerea didactică a conținuturilor științifice specifice domeniului în acord cu diversitatea situațiilor de instruire</p> <p>CP3- Abordarea metodologică a situațiilor de instruire dintr-o perspectivă deschisă și inovatoare</p> <p>CP5- Identificarea resurselor optime în vederea rezolvării situațiilor-problemă din contextul educațional</p> <p>CP6- Integrarea experiențelor didactice/de cercetare în dezvoltarea unor parteneriate autentice școală-familie-comunitate</p>
Competențe transversale	CT4- Valorificarea reperelor etice și deontologice în dezvoltarea identității profesionale

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	Integrarea principiilor interculturalității în organizarea activităților instructiv- educative specifice disciplinelor de specialitate și activităților extracurriculare
-----------------------------------	--

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
<p>1. Interculturalitatea- mediator între globalizare și pluralizare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tendințe ale societății contemporane - identitate și globalizare - Interculturalitatea ca perspectivă de abordare a pluralismului cultural - Interculturalitatea în România 	2	Expunerea Conversația euristică Dezbateri	
<p>2. Paradigmele interculturalității</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concepte cheie: socializare, cultură, identitate culturală, encluturație, aculturație, șoc cultural, diversitate culturală, relativism cultural, competență interculturală - Modele ale culturii (modelul „icebergului cultural”, modelul continuumului cultural- D. Larcher, modelul culturii ca „programare mentală”- G. Hofstede, modelul „elementelor comportamentale ale culturii”- E.T. Hall) 	2	Expunere Demonstrația Studiul de caz	
<p>3. Spațiul european – coordonate culturale și interculturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Culturi și identități europene - perspective valorice contemporane - Identitatea națională în context european - Modele de relaționare interculturală (modelul cultural bucovinean) 	2	Prelegerea- dezbateri Conversația euristică	
<p>4. Culturi în contact - comunicarea interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modele ale comunicării interculturale - Blocajele comunicării interculturale: stereotipurile, prejudecățile, discriminarea - Conflictul intercultural - Strategii de prevenire și rezolvare a conflictelor interculturale 	2	Prelegerea Dezbateri	
<p>5. Educația interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construirea unui învățământ bazat pe principiile interculturalității 	2	Prelegerea Conversația	

<p>- Educația interculturală în școală - Curriculum intercultural (principii de construcție, curriculum informal și curriculum ascuns în perspectivă interculturală)</p> <p>6. Dimensiuni ale educației interculturale - aspecte metodologice</p> <p>- Dimensiunea experienței în formarea interculturală a elevilor - Strategii de formare a competenței interculturale a elevilor</p> <p>7. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților educative cu specific intercultural</p> <p>- Demersuri formale și nonformale pentru încurajarea atitudinilor, valorilor și comportamentelor interculturale - Perspectiva interculturală asupra organizării învățământului pe clase și lecții - Activități educative nonformale structurate în perspectivă interculturală</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>euristică Demonstrația</p> <p>Problematizarea Dezbaterea</p> <p>Prelegerea Conversația Studiul de caz</p>	
<p>Bibliografie</p>			
<p>- Abdallah- Pretceille, Martine (2006), „Interculturalism as a paradigm for thinking about diversity”, <i>Intercultural Education</i>, vol. 17, no. 5, 475-483.</p> <p>- Bârlogeanu, L. (2005), „Cadru general al politicilor interculturale”, în L. Bârlogeanu și A. Crișan (coord.), <i>Ghid de politici interculturale</i>, Editura Humanitas Educational, București, p.7-27.</p> <p>- Butnaru, Simona (2009), „Educația pentru diversitate culturală”, în C. Cucuș (coord.), <i>Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice</i>, Editura Polirom, Iași, 569- 590.</p> <p>-Byram, M., Zarate, G. (1996) <i>Defining and assessing intercultural competence: some principles and proposals for the European context</i>, in <i>Language Teaching</i>, vol.29, issue 4;</p> <p>- Cozma, T.- coord. (2001) <i>O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea</i>, Editura Polirom, Iași</p> <p>- Cucuș, C. (2000) <i>Educația. Dimensiuni culturale și interculturale</i>, Editura Polirom, Iași;</p> <p>- Cucuș, C., “Educația interculturală- modalitate de prevenire a conflictelor” în Stoica- Constantin, A., Neculau, A.(1998), <i>Psihologia rezolvării conflictului</i>, Editura Polirom, Iași, p. 242-256.</p> <p>- Cucuș, Constantin, Popa, Nicoleta Laura (2009), „Educația în societatea cunoașterii: globalizare, internaționalizare, informatizare”, în C. Cucuș (coord.), <i>Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice</i>, Editura Polirom, Iași, 31-64.</p> <p>- Dasen, P., Perregaux, C., Rey, M. (1999) <i>Educația interculturală- experiențe, politici, strategii</i>, Editura Polirom, Iași;</p> <p>- Delors, J.- coord. (2000) <i>Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al comisiei internaționale pentru educație în secolul XXI</i>, Editura Polirom, Iași;</p> <p>- Dinello, R. (1987), „Identite culturelle et interculturalisme en Europe”, în Dinello, R., Perret- Clermont, A-N.(eds.), <i>Psychopedagogie interculturelle</i>, Editions Delval, Fribourg.</p> <p>- Gavriiliuc, Alin (2011) <i>Psihologie interculturală</i>, Editura Polirom, Iași</p> <p>- Neacșu, I. Sudita, M. (2020) <i>Educația emoțional-afectivă. Noi explorări, noi strategii</i>, Editura Polirom, Iași</p> <p>- Nedelcu, A. (2008) <i>Fundamentele educației interculturale. Diversitate, minorități, echitate</i>, Editura Polirom, Iași.</p> <p>- Neuner, G., Parmenter, L., Starkey, H., Zarate, G. (2003) <i>Intercultural competence</i>, Edited by M. Byram, <i>University of Durham</i>, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg</p> <p>-Rathje, S. (2007) <i>Intercultural Competence : The Status and Future of a Controversial Concept</i>, in <i>Language and Intercultural Communication</i>, vol. 7, Issue 4</p> <p>- Schipor, Doina Maria (2009), <i>Strategii de formare a formatorilor din perspectivă interculturală</i>, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București.</p> <p>-Stier, J., (2006) <i>Internationalisation, intercultural communication and intercultural competence</i>, in <i>Journal of Intercultural Communication</i>, Issue 11</p> <p>- Ulrich, C.(2005a), „Educație și globalizare în România: interpretări ale „diferențelor ””, în L. Bârlogeanu (coord.), <i>Identitate și globalizare- Actele Coloviului Internațional, „Identitate și globalizare”</i>, Editura Humanitas Educational, București</p>			

- Ulrich, C. (2005b), ”Educația civică și „proiectul intercultural ””, în L. Bârlogeanu, A. Crișan (coord.), *Ghid de politici interculturale*, Editura Humanitas Educational, București.

Bibliografie minimală

- Cuceș, C. (2000) *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași;
- Dasen, P., Perregaux, C., Rey, M. (1999) *Educația interculturală- experiențe, politici, strategii*, Editura Polirom, Iași;
- Nedelcu, A. (2008) *Fundamentele educației interculturale. Diversitate, minorități, echitate*, Editura Polirom, Iași.
- Schipor, Doina Maria (2009), *Strategii de formare a formatorilor din perspectivă interculturală*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București.

Aplicații (Seminar / laborator / proiect)	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1.Seminar introductiv - Organizarea seminarului. Prezentarea tematicii și a reperelor bibliografice - Discutarea strategiilor de derulare a activității de seminar - Analiza specificului disciplinei și a criteriilor de evaluare a activității de seminar.	2	Exercițiul Conversația	
2. Globalizare și pluralism în societatea contemporană - Globalizarea și dialogul culturilor: dreptul la diferență și egalitate - Diversitatea culturală ca realitate și provocare a societății contemporane - Mono-, multi- și interculturalism - Interculturalitatea în România- repere normative și discursive	2	Studiul de caz Dezbaterea	
3. Interculturalitatea dicționar de termeni - Cultura ca instrument de categorizare a realității - Impregnarea culturală – enculturația - Aculturația și efectele contactelor culturale - Șocul cultural și necesitatea construirii unei grile de lectură decentrate asupra culturii	2	Demonstrația Exercițiul Învățarea prin cooperare	
4. Coordonate ale analizei spațiilor culturale - Coordonate clasice de determinare a culturii (spațiale, lingvistice, istorice) și modele moderne de interpretare (modele ale culturii) - Trecerea de la competența culturală la competența interculturală	2	Seminar socratic	
5. Preocuparea pentru diversitatea culturală în spațiul european - Susținerea diversității culturale la nivelul drepturilor omului, problematica migrațiilor, protecția minorităților, accesul la educație - Identitate europeană/ identitate națională - Bucovina- context al afirmării diversității culturale	2	Conversația Studiul de caz	
6. Culturi în contact - Efectele contactelor culturale - (Re)definiri identitare - Comunicarea interculturală- schema funcțională - Blocaje ale comunicării interculturale și atenuarea lor (stereotipurile, prejudecățile și discriminarea) - Mass-media și interculturalitatea	2	Problematizarea Exercițiul	
7. Conflictul intercultural - Definiere. Cauze. Tipuri - Strategii de prevenire și rezolvare a conflictelor	2	Exercițiul Dezbaterea	

<p>interculturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modalități de ameliorare a comunicării interculturale - Strategii de mediere și negociere interculturală <p>8. Educația interculturală – formare prin și pentru diversitatea culturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Baze teoretice ale educației interculturale: psihologia socială, psihologia interculturală, sociologia, antropologia, alte discipline - Conexiuni terminologice: educație interculturală, educație multiculturală, educație pentru diversitate, educație pentru toți - Principiile interculturalității în organizarea procesului de învățământ (repere normative) <p>9. Curriculum intercultural</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exigențele unui curriculum intercultural - Modalități de construire a unui curriculum intercultural (C. Bennett) - Continuumul obiective- conținuturi- metodologie- modalități de evaluare în perspectivă interculturală <p>10. Activități, metode și resurse ale educației interculturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abordări metodologice în perspectivă interculturală - Strategii de formare a competenței interculturale a elevilor <p>11. Proiectarea activităților educative formale în perspectivă interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Corespondențe între domeniul de specialitate și organizarea activităților educaționale în perspectivă interculturală - Aplicații <p>12. Proiectarea activităților extrașcolare în perspectivă interculturală</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizarea unui proiect educațional pornind de la o temă ce vizează interculturalitatea (având ca beneficiari adolescenți, tineri și adulți) - Aplicații <p>13. Precauții ale aplicării interculturalismului în școală. Atitudini nefavorabile</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aprecierea superficială a diferențelor - Ignorarea diferențelor - Blamarea diferențelor prin relaționarea cu insuccesul - Amânarea abordării diferențelor <p>14. Seminar de sinteză și evaluativ</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Conversația euristică Exercițiul</p> <p>Studiul de caz Demonstrația</p> <p>Exercițiul Dezbaterea</p> <p>Exercițiul Studiul de caz</p> <p>Exercițiul Conversația</p> <p>Dezbaterea Problematizarea</p>	
Bibliografie			
<p>- Abdallah- Pretceille, Martine (2006), „Interculturalism as a paradigm for thinking about diversity”, <i>Intercultural Education</i>, vol. 17, no. 5, 475-483.</p> <p>- Bârlogeanu, L. (2005), „Cadru general al politicilor interculturale”, în L. Bârlogeanu și A. Crișan (coord.), <i>Ghid de politici interculturale</i>, Editura Humanitas Educational, București, p.7-27.</p> <p>- Butnaru, Simona (2009), „Educația pentru diversitate culturală”, în C. Cucuș (coord.), <i>Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice</i>, Editura Polirom, Iași, 569- 590.</p> <p>- Byram, M., Zarate, G. (1996) <i>Defining and assessing intercultural competence: some principles and proposals for the European context</i>, in <i>Language Teaching</i>, vol.29, issue 4;</p> <p>- Cozma, T.- coord. (2001) <i>O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea</i>, Editura Polirom, Iași</p> <p>- Cucuș, C. (2000) <i>Educația. Dimensiuni culturale și interculturale</i>, Editura Polirom, Iași;</p> <p>- Cucuș, C., “Educația interculturală- modalitate de prevenire a conflictelor” în Stoica- Constantin, A., Neculau, A.(1998), <i>Psihologia rezolvării conflictului</i>, Editura Polirom, Iași, p. 242-256.</p> <p>- Cucuș, Constantin, Popa, Nicoleta Laura (2009), „Educația în societatea cunoașterii: globalizare,</p>			

- internaționalizare, informatizare”, în C. Cucuș (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 31-64.
- Dasen, P., Perregaux, C., Rey, M. (1999) *Educația interculturală- experiențe, politici, strategii*, Editura Polirom, Iași;
 - Delors, J.- coord. (2000) *Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al comisiei internaționale pentru educație în secolul XXI*, Editura Polirom, Iași;
 - Dinello, R. (1987), „Identite culturale et interculturalisme en Europe”, în Dinello, R., Perret- Clermont, A.-N.(eds.), *Psychopedagogie interculturelle*, Editions Delval, Fribourg.
 - Gavriliuc, Alin (2011) *Psihologie interculturală*, Editura Polirom, Iași
 - Neacșu, I. Sudita, M. (2020) *Educația emoțional-afectivă. Noi explorări, noi strategii*, Editura Polirom, Iași
 - Nedelcu, A. (2008) *Fundamentele educației interculturale. Diversitate, minorități, echitate*, Editura Polirom, Iași.
 - Neuner, G., Parmenter, L., Starkey, H., Zarate, G. (2003) *Intercultural competence*, Edited by M. Byram, University of Durham, Language Policy Division, Council of Europe, Strasbourg
 - Rathje, S. (2007) *Intercultural Competence : The Status and Future of a Controversial Concept*, in Language and Intercultural Communication, vol. 7, Issue 4
 - Schipor, Doina Maria (2009), *Strategii de formare a formatorilor din perspectivă interculturală*, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București.
 - Stier, J., (2006) *Internationalisation, intercultural communication and intercultural competence*, in Journal of Intercultural Communication, Issue 11
 - Ulrich, C.(2005a), „Educație și globalizare în România: interpretări ale „diferențelor””, în L. Bârlogeanu (coord.), *Identitate și globalizare- Actele Coloviului Internațional, „Identitate și globalizare”*, Editura Humanitas Educational, București
 - Ulrich, C. (2005b),” Educația civică și „proiectul intercultural””, în L. Bârlogeanu, A. Crișan (coord.), *Ghid de politici interculturale*, Editura Humanitas Educational, București.

Bibliografie minimală

- Cozma, T.- coord. (2001) *O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea*, Editura Polirom, Iași
- Cucuș, C. (2000) *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași;
- Dasen, P., Perregaux, C., Rey, M. (1999) *Educația interculturală- experiențe, politici, strategii*, Editura Polirom, Iași;
- Delors, J.- coord. (2000) *Comoara lăuntrică. Raportul către UNESCO al comisiei internaționale pentru educație în secolul XXI*, Editura Polirom, Iași;
- Nedelcu, A. (2008) *Fundamentele educației interculturale. Diversitate, minorități, echitate*, Editura Polirom, Iași.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei corespund orientărilor actuale în ceea ce privește valorificarea diversității culturale în context didactic. Fiind elaborate ca urmare a consultării fișelor disciplinelor din cadrul programelor similare de studiu dezvoltate de universitățile din țară, conținuturile disciplinei vin în întâmpinarea nevoilor beneficiarilor de formare prin raportare la prezența și afirmarea multiculturalismul în spațiul școlar și comunitar. Competențele profesionale și transversale valorificate de disciplina *Educația interculturală* se structurează ca parte integrantă a profilului de formare a personalului didactic din învățământul preuniversitar și sunt în concordanță cu cerințele educației permanente.

10 Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	-Însușirea și valorificarea terminologiei specifice disciplinei - Realizarea de conexiuni interdisciplinare în contextul valorificării principiilor interculturalității în spațiul didactic	Test docimologic	40%

Seminar	<p>-Intervențiile/implicarea studenților pe parcursul activitatilor de seminar;</p> <p>- Întocmirea unui portofoliu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unui poster care să reflecte semnificația și posibilitățile de valorificare în spațiul școlar ale unui concept – cheie specific interculturalității. • Realizarea unui proiect de lecție (pentru disciplina de specialitate, clasele IX-XII) care să reflecte o perspectivă interculturală asupra activității didactice (surprinsă fie la nivelul finalităților lecției, fie la nivelul conținuturilor, fie la nivelul strategiei didactice, fie la nivelul modalităților de evaluare a activității). În cazul în care disciplina de specialitate nu permite corespondențe în plan intercultural, proiectul de lecție poate fi realizat pentru disciplina <i>Consiliere și orientare</i> (clasele IX-XII), pornind de la o temă specifică educației interculturale. • Realizarea unui proiect de activitate educativă nonformală (având ca beneficiari adolescenți, tineri și adulți), pornind de la un conținut tematic specific educației interculturale. 	Observarea sistematică a activității studenților Portofoliu	60%
Laborator			
Proiect			

Standard minim de performanță

Standarde minime pentru nota 5:

- Cunoașterea terminologiei vizând abordarea pluralismului cultural în mediul școlar;
- Exemplificarea unor modalități autentice de abordare pedagogică a diversității culturale;
- Delimitarea unor strategii de formare a competenței interculturale a elevilor;
- Evidențierea specificității perspectivei interculturale în proiectarea, organizarea și desfășurarea activităților educative formale și nonformale cu specific intercultural.

Standarde minime pentru nota 10:

- Valorificarea terminologiei specifice educației interculturale în analiza și interpretarea componentelor unei situații de instruire;
- Valorificarea continuumului obiective- conținuturi- metodologie- evaluare prin prisma exigențelor curriculumului intercultural;
- Delimitarea modalităților de optimizare a comunicării interculturale în mediul școlar;
- Justificarea opțiunii pentru abordarea unui demers formativ focalizat pe susținerea diversității culturale în mediul educațional

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de aplicație
18.09.2022	Conf. dr. Nadia Laura SERDENCUIUC	Conf. dr. Nadia Laura SERDENCUIUC

Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
	Conf. dr. Ioan MAXIM

Data aprobării în consiliul facultății	Semnătura decanului
	Conf.dr. Aurora-Adina COLOMEISCHI

